

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

наукової конференції студентів та молодих учених
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

(м. Полтава, 9 грудня 2019 року)

Полтава
2019

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

**Кафедра міжнародної економіки та
міжнародних економічних відносин**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ
МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ
ВІДНОСИН В УМОВАХ
ГЛОБАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ**

МАТЕРІАЛИ

**наукової конференції студентів та молодих учених
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
(м. Полтава, 9 грудня 2019 року)**

За загальною редакцією к. е. н. Базавлук Н. Г.

**Полтава
ПУЕТ
2019**

УДК 33(100):339.92](082)
А43

За загальною редакцією Базавлук Н. Г., к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

А43 **Актуальні проблеми теорії та практики міжнародних економічних відносин в умовах глобальної трансформації : матеріали наук. конф. студ. та молодих учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини (м. Полтава, 9 грудня 2019 р.) / за заг. ред. Базавлук Н. Г. – Полтава : ПУЕТ, 2019. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., рос., англ. мовами.**

ISBN 978-966-184-364-5

У матеріалах наукової конференції представлено дослідження студентів та молодих учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини з актуальних проблем міжнародних економічних відносин.

Для студентів закладів вищої освіти, аспірантів, викладачів.

УДК 33(100):339.92](082)

Матеріали подаються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

ISBN 978-966-184-364-5

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2019

ЗМІСТ

<i>Авдєєва У. В.</i> Міжнародна маркетингова стратегія підприємства: умови її сучасного формування	4
<i>Анікєєва К. С.</i> Інвестиційний клімат США та його вплив на інноваційну діяльність американських фармацевтичних компаній	8
<i>Барановський О. О.</i> Створення та просування брендів у маркетинговій діяльності міжнародних компаній: основи теорії та приклади з практики	10
<i>Блоха В. І.</i> Особливості міжнародної конкурентоспроможності компанії «Adidas AG» в умовах економічної глобалізації	16
<i>Гогчян А.</i> Особенности инвестиционной деятельности компании «Sanofi SA»	19
<i>Гурас Ф. С.</i> Масштаби та основні напрями діяльності транснаціональних корпорацій у глобальному вимірі	23
<i>Калюжна А. С.</i> Тенденції розвитку підприємств хімічної промисловості в умовах глобалізації	27
<i>Майстренко О. С., Дегтяр В. С.</i> Особливості діяльності ТНК в умовах глобалізованого світу	30
<i>Маляренко І. В.</i> Економічна сутність та структура валютного ринку	34
<i>Малько А. С.</i> Специфіка маркетингової діяльності міжнародних компаній	39
<i>Муренець О. С., Гусак Р. Г.</i> Транснаціональні корпорації у процесах інтернаціоналізації світового господарства	44
<i>Редька О. А.</i> Зменшення негативного впливу автомобілів на навколишнє середовище на прикладі Tesla Inc	46
<i>Сінельнік Д. О.</i> Особливості інноваційної діяльності компанії «Amazon.com, Inc.» у секторі електронної комерції	49
<i>Стоянова О. Г.</i> Формування конкурентоспроможності компанії «Samsung Electronics Co., Ltd» в умовах глобалізації	53
<i>Тищенко М. Р.</i> ТНК у системі сучасного міжнародного бізнесу	57
<i>Чала М. О.</i> Чинники формування міжнародної конкурентоспроможності компаній автомобільного ринку	60

Список використаних інформаційних джерел

1. Міністерство економіки: Стратегічний потенціал продуктивних сил регіонів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://me.gov.ua/common/>. – Назва з екрана.
2. Загальна хімічна технологія : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Т. Яворський, Т. В. Перекупко, З. О. Знак, Л. В. Савчук. – Львів : Растр-7, 2009. – 375 с.
3. Збірник підручників з економіки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://studentam.kiev.ua/content/viev/>. – Назва з екрана.

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СВІТУ

О. С. Майстренко, студентка 6 курсу спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини освітня програма «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти;

В. С. Дегтяр, студент 6 курсу спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини освітня програма «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

А. В. Артеменко, к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин – науковий керівник

Анотація. Розглянуто особливості діяльності ТНК як головних суб'єктів міжнародних економічних процесів в умовах глобалізованого світу. Визначено масштаби діяльності ТНК.

Ключові слова: транснаціональна корпорація, географічна експансія, транснаціоналізація, прямі іноземні інвестиції.

FEATURES OF MNCS IN A GLOBALIZED WORLD

Abstract. The features of the activity of MNCs as the main subjects of international economic processes in the globalized world are considered. The scope of MNCs activity was determined.

Keywords: multinational corporation, geographical expansion, transnationalization, foreign direct investment.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження полягає у тому що сьогодні саме транснаціональні корпорації фактично вирішують питання нового економічного і політичного переділу світу, стоять на межі створення світового наднаціонального уряду. Зараз ТНК перетворилися з об'єктів на суб'єкти міжнародної політики, активно беруть участь у всіх глобальних процесах. Вони все інтенсивніше впливають на політичні процеси в світі: втручаються у формування зовнішньої та внутрішньої політики держав, втілюють її у життя, мають у

своєму розпорядженні арсенал коштів і можливостей реалізації та контролю власних інтересів. Не важко пересвідчитися, що політичні позиції ТНК як у масштабах окремої держави, так і в масштабах усього світу визначаються їхньою економічною потужністю.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Проблеми дослідження масштабів та основних напрямів діяльності ТНК, а також процесів транснаціоналізації, тривалий час перебувають у центрі уваги багатьох зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема таких як: А. Сміта, Д. Рікардо, К. Маркса, Дж. М. Кейнса, М. Тугана-Барановського, Дж. Гікса, Г. Манківа, Г. Камінські, М. Фельдстейна, М. Обстельфа, Б. Ейченгріна, П. Кругмана, Р. Вернона, Р. Коуза, Дж. Гелбрейта, С. Хаймера, Ч. Киндельберга, Дж. Джонсона, Р. Кейвза, Р. Лакруа, М. Касона, К. Акамацу, М. Сажіної, Л. Красавіної, М. Рогача, З. Луцишин та ін. Водночас, незважаючи на такий науковий здобуток та постійну зацікавленість до цих проблем протягом останніх років, так і не сформувалось консенсусне тлумачення сутності сучасних транснаціональних корпорацій, багато в чому суперечливою є оцінка їх впливу на національні економічні системи, зокрема в контексті масштабів діяльності ТНК, що потребує наукового дослідження та моніторингу.

Мета дослідження – розглянути масштаби та основні напрями діяльності ТНК як головних суб'єктів міжнародних економічних відносин.

Викладення основного матеріалу дослідження. Сучасний етап розвитку світового господарства, спрямований на створення глобальної економіки, здатної працювати як єдина система в масштабі всієї планети, характеризується стрімким розвитком процесів транснаціоналізації. Зауважимо, що транснаціоналізація значно посилює взаємозалежність країн в глобалізованій економіці через вплив на виробництво товарів і послуг, використання робочої сили, інвестицій, технологій та їх розповсюдження між країнами. Процеси транснаціоналізації стимулюються потребою у зменшенні ризиків, бажанням наблизити виробництво до перспективних ринків збуту, раціоналізувати оподаткування та митні платежі для транснаціональної компанії.

Транснаціональні корпорації (ТНК) – це складні соціально-економічні системи, що поєднують науково-технологічні, торгово-сервісні, фінансові, керуючі, виробничі структури, активність яких в якості лідируючих суб'єктів світової економіки характеризується глобальним масштабом [5].

Сьогодні широко використовують визначення ТНК, запропоноване ООН. Транснаціональна корпорація – найбільш потужна компанія корпоративного бізнесу, яка діє в рамках міжнародного масштабу і

відіграє вирішальну роль у посиленні світогосподарських зв'язків; це великі, широко диверсифіковані як в галузевому, так і у географічному плані, господарські структури, які за своєю економічною потужністю порівнюються до окремих держав [3].

До найбільш важливих параметрів, що відрізняють ТНК від інших організацій і інститутів слід віднести [4]:

- виробництво або надання послуги, не менше ніж у шести країнах;
- частка зайнятих іноземних працівників не менше 25 %;
- частка капіталовкладень за кордоном в структурі активів складає не менше 25 %;
- річний обіг – не менше 1 млрд дол. США;
- обсяг реалізації товарів за межами головної (материнської) компанії складає не менше 20 %;
- єдина стратегія управління розвитком національних підприємств, які входять в організаційну структуру ТНК.

Необхідність розподілу ринків збуту, ресурсів і сфер впливу між найбільшими компаніями лежить в основі формування ТНК. Тільки при даній організаційній формі економічної діяльності з'являється можливість трансформувати національний капітал в міжнародний. Для здійснення дорогих НДДКР, створення інноваційних продуктів і технологій, будівництва грандіозних технічних об'єктів використовуються міжнародні консорціуми, об'єднуючі капітал різних країн і ТНК.

Становлення та розвиток ТНК припадає на ХХ ст. За час статистичних досліджень діяльності ТНК їх кількість зросла майже в 273 рази – з 300 у 1939 р. до 82 000 ТНК і близько 810 000 їх філіалів по всьому світі у 2019 р. [1].

У міру розвитку світової економіки ТНК змінювали методи своєї організаційної діяльності. Так, в 80-х роках ХХ ст. розширення впливу й зростання прибутку ТНК відбувалося за рахунок створення нових іноземних філій, а в 90-х роках – переважно шляхом транскордонних злиттів і поглинань іноземних компаній. В ХХІ ст. в діяльності ТНК переважають довготривалі стратегічні союзи між корпораціями різних галузей і країн – від наукових розробок до спільного виробництва й збуту. Так, у США 15 % виробництва автомобілів – це продукція чисто японських або американо-японських компаній; майже 70 % японських телевізорів виготовляється з фірмовими знаками всесвітньо відомих японських компаній далеко за межами країни (не тільки в країнах Південно-Східної Азії, але й у Латинській Америці); 5 % виробничих потужностей Японії, 20 % – США, від 30 до 40 % – Західної Європи розміщені за межами національних кордонів [2].

Зараз ТНК об'єктивно виступають як пануючий елемент світового господарства. ТНК стали домінуючим фактором міжнародної спеціа-

лізації та міжнародної торгівлі, тому внутрішні й зовнішні ринки окремих країн виступають окремими сегментами світового ринку. Це стало можливим завдяки тому, що для ТНК не існує поняття національних чи регіональних кордонів: відносини спеціалізації та кооперації встановлюються і розвиваються між підприємствами, які розташовані у різних країнах, але належать до однієї корпорації [3].

Значне зростання обсягу процесів транснаціоналізації світової економіки в останні десятиліття зумовлено величезним масштабом операцій ТНК. У світі наразі налічується близько 82 тис. ТНК і приблизно 810 тис. їхніх іноземних філій. Гостра конкурентна боротьба, пошук шляхів доступу до дешевих ресурсів і факторів виробництва змушує ТНК розширювати ринки для інвестування. Розвиток ІКТ, транспорту та засобів зв'язку активізували транснаціоналізацію багатьох компаній. У цей процес залучаються не лише компанії розвинутих країн, а й країн, що розвиваються, а також деякі компанії з країн з перехідною економікою.

ТНК відіграють важливу роль у світовій торгівлі та інвестуванні. Наприклад, у США половина імпорту може бути розглянута як операції між філіями ТНК, тобто продавець і покупець ймовірно належать одній компанії. Близько половини всіх зовнішньоторговельних потоків можуть розглядатися як торгівля всередині самих компаній, а частка загальної зовнішньої торгівлі, де ТНК беруть участь, оцінюється у приблизно дві третини світової торгівлі. Таким чином, міжнародне виробництво ТНК суттєво впливає на величину і характер міжнародних трансакцій, що, в свою чергу, формує характер світової економіки. ТНК стали ключовими організаторами економічної діяльності та основними дійовими особами у формуванні міжнародного поділу праці. Міжнародне виробництво означає виробництво товарів і послуг в одних країнах, яке контролюється і управляється фірмами, що базуються в інших країнах. Обсяг вивезених ПШ та світовий обсяг продаж закордонних філій таким чином є двома загальноприйнятими похідними індикаторами міжнародного виробництва [4].

ТНК здійснюють географічну експансію своїх операцій за рахунок прямих іноземних інвестицій, а також за допомогою різних некапітальних відносин із підприємствами приймаючих країн. Оскільки ПШ є основним засобом для розширення діяльності ТНК, дані щодо їх обсягів зазвичай використовуються в якості показника розміру й зростання транснаціональних корпорацій.

Висновки. Транснаціональні корпорації з кожним роком набувають усе більшої економічної влади та важелів впливу як на окремі держави, так і на світову економіку загалом. Свідченням цього є, перш за все, збільшення обсягів виробництва, зростання прибутків корпо-

рацій, розширення їх структурних одиниць по всьому світу, укладання угод щодо спільної діяльності, формування єдиної моделі споживчої поведінки, уніфікація фінансово-економічних, технологічних, технічних, корпоративних правил та стандартів. Усе це згодом може призвести до визнання міжнародної правосуб'єктності ТНК, поява міжнародно-правового акту, який би врегулював їх діяльність, визначив міжнародні права, обов'язки та відповідальність за порушення останніх. Перспективним є також створення наглядово-контролюючого органу при ООН, який би забезпечував дотримання ТНК встановлених єдиних норм та правил ведення міжнародного бізнесу. Зазначені вище заходи сприятимуть збереженню балансу між національними інтересами окремих держав і економічними амбіціями транснаціональних корпорацій, оскільки у процесі стрімкого зростання темпів глобалізації останні відіграють домінуючу роль у розвитку світового господарства.

Список використаних інформаційних джерел

1. World Investment Report 2018: Transnational Corporations Extractive Industries and Development. – UNCTAD, United Nations, New York and Geneva, 2018. – <http://unctad.org>.
2. Гудим К. Транснаціоналізація як чинник глобалізації / К. Гудим // Вісник КНТЕУ. – 2014. – № 4. – С. 33–44.
3. Молчанова Е. Взаємодія транснаціональних корпорацій з національними економіками [Електронний ресурс] / Е. Молчанова // Аналітичне видання фонду ім. Фрідріха Еберта. – Режим доступу: <http://www.fes.kiev.ua>. – Назва з екрана.
4. Рогач О. І. Транснаціональні корпорації та експорт нових індустриальних країн Азії : монографія / О. І. Рогач, В. В. Косьміна. – Київ : Центр учб. л-ри, 2016. – 256 с.
5. Титов А. Н. Тенденции формирования транснациональных корпораций / А. Н. Титов // Вестник КГУ им. Н. А. Некрасова. – 2011. – № 4. – С. 247–248.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ВАЛЮТНОГО РИНКУ

І. В. Маляренко, студентка 6 курсу спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини освітня програма «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
В. В. Гончаренко, д. е. н., професор – науковий керівник

Анотація: Обґрунтовується сутність валютного ринку через авторські визначення категорії «валютний ринок». В роботі проаналізована структура валютного ринку, вказані його основні суб'єкти та особливості їх діяльності на валютному ринку.

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

**наукової конференції студентів та молодих учених
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
(м. Полтава, 9 грудня 2019 року)**

Головний редактор *М. П. Гречук*
Комп'ютерна верстка *Г. А. Бжікян*

*Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 3,7.
Зам. № 098/1627.*

*Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Коваля, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81*

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.*